

ДОЛЯ НАСЕЛЕННЯ НОВОСЛОБІДСЬКОГО КОЗАЦЬКОГО ПОЛКУ ПІСЛЯ ЗАСНУВАННЯ 1-Ї НОВОРОСІЙСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ

У статті приділена увага обставинам реорганізації Новослобідського козацького полку та його перетворенню на Єлисаветградський пікінерний полк у складі Єлисаветградської провінції 1-ї Новоросійської губернії

Ключові слова: Новоросійська губернія, Нова Сербія, Новослобідський козацький полк, Єлисаветградська провінція, Єлисаветградський пікінерний полк

Середина XVIII ст. стала періодом перелому і докорінних змін як для всієї України, так і для південноукраїнського регіону зокрема. Прихід до влади Катерини II у 1762 р. позначився на активізації боротьби Росії за нові торгівельні шляхи і за здобуття вільного виходу до Чорного моря. Внутрішня політика характеризувалася активним впровадженням централізації та уніфікації адміністративно-територіального устрою імперії. На українських землях замість традиційних козацьких владних структур впроваджувалися загальноімперські адміністративні органи влади. Протягом 1764–1775 р. було скасоване Гетьманство, покладено край самоуправлінню Слобідської України та ліквідовано Запорозьку Січ.

Південноукраїнський регіон одним з перших відчув на собі запровадження загальноімперського адміністративно-територіального устрою. Потреба у здійсненні курсу уніфікації на півдні посилювалася необхідністю забезпечити стабільну внутрішньо-політичну ситуацію у регіоні. У 1764 р. були ліквідовані адміністративно-територіальні одиниці – Нова Сербія і Новослобідський козацький полк. На їх території була утворена 1-а Новоросійська губернія (1764–1783 рр.).

В даній публікації автор звертає увагу виключно на долю населення Новослобідського полку.

Новослобідський козацький полк – козацьке формування, яке проіснувало 11 років (1753–1764 рр.) на Правобережній Україні, на частині території «Задніпровських місць». У 1764 р. у зв'язку з кардинальними адміністративними реформами на Півдні України Новослобідський козацький полк і сусідня Нова Сербія були об'єднані у Новоросійську губернію (1764–1783). Територія колишнього Новослобідського полку була включена до складу Єлисаветградської провінції. Козацький полк було реорганізовано у пікінерний поселений полк, який згодом отримав назву Єлисаветградський пікінерний полк. Неоднозначно склалася доля козацької старшини і рядового козацтва, підпомічників і підсусідків колишнього Новослобідського козацького полку [10, с. 657-658].

На подальшу долю новослобідського населення у різний час звертали увагу А. Скальковський, Д. Міллер, С. Шамрай, Н. Полонська-Василенко,

К. Гуслистий. Але для дослідників дана тема не була предметом спеціального історичного дослідження, а була лише периферійним сюжетом, який підпорядковувався основній темі і доповнював її. Тому вищезгадана тема не набула достатнього висвітлення в історичній науці. Автор даної статті, спираючись на досвід попередніх дослідників, використовуючи архівні та опубліковані джерела робить спробу розв'язати це питання.

Протягом 1752–1764 рр. на організацію і утримання Нової Сербії було витрачено, якщо вірити заявам уряду, до 700.000 рублів. На ті часи це були величезні гроші. Але Нова Сербія не виправдала сподівань уряду. Такі витрати не принесли відчутних результатів – Нова Сербія так і не стала самодостатньою одиницею: новосербські полки були недоукомплектовані, Новосербський корпус не став реальною військовою силою, яка б була спроможна захистити кордони Російської держави, а навпаки, сам потребував захисту [10, с. 657-659].

Частину відповідальності за неефективність Нової Сербії несе на собі командир Новосербського корпусу І.Хорват. В часи його керівництва Нова Сербія відзначилося численними зловживаннями, серед яких і розтрата державних коштів. На І. Хорвата неодноразово подавалися скарги, навіть проводилося слідство, але йому все сходило з рук [12, с. 65-68].

З приходом до влади Катерини II ситуація змінюється. Імператриця прагнула розібратися, встановити міру провини І. Хорвата і з'ясувати, на що було витрачено такі кошти. Була створена комісія, яка провела додаткове розслідування і з'ясувала повний перелік зловживань і злочинів І. Хорвата [12, с. 65-68].

Указом імператриці від 11 червня 1763 р. І. Хорвата було відсторонено від влади [8, с. 267-269]. Скандал із Новою Сербією здетонував кардинальні зміни у статусі сусідньої структури – Новослобідського козацького полку. Вся влада над Новою Сербією і Новослобідським полком передавалася генерал-поручику О. Мельгунову, а він, у свою чергу, підпорядковувався київському генерал-губернатору І. Глебову. О. Мельгунову було наказано розробити заходи по збільшенню населення у Новій Сербії і Новослобідському полку [10, с. 297-299].

Для виконання імператорського наказу О. Мельгунов створив і очолив комісію, яка розробила проект реформування Нової Сербії і Новослобідського полку, а саме – їх об'єднання в майбутню Новоросійську губернію. Проект майбутньої губернії був переданий на розгляд сенаторам братам Паніним. 2 березня 1764 р. брати Паніни представили проект на розгляд Катерині II. Автори проекту наголошували на збитковості утримання Нової Сербії для державної скарбниці. Якщо ж провести реорганізацію, стверджувалося у проекті, то в майбутньому Нова Сербія буде утримувати себе сама і даватиме прибуток до 168 000 рублів на рік. Далі йшли конкретні пропозиції стосовно реорганізації Нової Сербії і Новослобідського полку, переселення людей, поділу землі на округи, витрат, податків, доходів і управління [3, арк. 126-136; 10, с. 657-662].

Ознайомившись з проектом, імператриця майже без змін затвердила його і 22 березня 1764 р. видала указ про створення Новоросійської губернії [10, с. 657-667].

Головним командиром в новозасновану губернію призначався генерал-поручик О. Мельгунов. Йому підпорядковувався комендант Єлизаветинської фортеці генерал-майор О. Ісаков. Управління в Новоросійській губернії розподілялося на військове і цивільне. Був прийнятий план про роздачу землі. Всю територію краю було розділено на 70 округів: 52 – військові; 2 – для міських мешканців; 16 – для розкольників і іноземців. Округ за розміром становив приблизно 19 000 десятин, а взагалі планувалося роздати 1 421 000 десятин землі. О. Мельгунов отримав як військову, так і цивільну владу в краї. Сам головний командир разом з військовим департаментом підпорядковувався Військовій колегії, а цивільний («земський») департамент підпорядковувався Сенату [10, с. 659-664].

За реформами братів Паніних, фактично, Новослобідський полк скасовувався як козацький полк і мав продовжити своє функціонування в якісно новій формі – пікінерного полку російської армії, а козацтво було переведено в пікінерів, військових обивателів або поповнило ряди селянства [10, с. 661]. Козацьке військове формування, яке мало свої особливості, звичаї, привілеї і традиції, внаслідок політики російського уряду втрачало їх і перетворювалося на звичайний пікінерний полк в складі російської армії. Уряд уніфікував козацьке формування і включив його до складу російських військових структур.

Пікінерний полк отримав назву «Єлисаветградський полк» від назви провінції. На відміну від армійських польових полків, полк був поселений, тобто для місця його постійної дислокації і комплектування відводилася певна територія. Полк складався з 18 рот і розташовувався у південно-західній частині Новоросійської губернії. Далеко не вся територія колишнього Новослобідського полку була надана для поселення Єлисаветградського пікінерного полку. Більше того, в 1769 р. на території Єлисаветградської провінції був організований ще й Молдавський гусарський полк. Для його оселення була надана західна частина території Єлисаветградського пікінерного полку [16, арк. 105-107].

Оскільки козацькі чини як Гетьманщини, так і Слобожанщини, ніколи не були прирівняні до чинів армійських (козацькі військові звання не відповідали чинам російських регулярних військ, а були на один, а іноді на два чини нижчі за армійські чини), то новослобідська старшина, яка перейшла на службу у Єлисаветградський пікінерний полк, отримала нижчі армійські звання: обозний став підполковником, суддя дістав чин майора, сотники отримали чини поручиків і т. ін. Винятком був полковник Новослобідського полку М. Адабаш, який так і залишився полковником, але вже пікінерного полку [10, с. 660-662].

З метою підвищення військової боєздатності і для прискорення перетворення козаків на пікінерів російської армії, передбачалося направити для проходження служби в Єлисаветградський полк до третини обер-офіцерів

польових полків [10, с. 661-662], які мали військовий досвід. Офіцери з регулярних частин мали сприяти посиленню боєздатності полку: навчати пікінерів, передавати їм досвід військової служби в регулярних військових формуваннях, привчати до дисципліни.

На 1764 р. штат полку становив 2500 осіб, а в 1767 р. штат був збільшений до 4440 осіб. Оскільки урядовці вважали, що в Новослобідському козацькому полку було близько 6000 козаків, було вирішено організувати при кожній роті 50 осіб стрільків, озброєних карабінами. Згадані загони стрільків треба було навчити усім тонкощам, які знали піхотні війська – по команді шикуватися, вести прицільний вогонь як у шеренгах, так і індивідуально і т. ін. На навчання стрілецьких загонів передбачалося виділяти вдвічі більше пороху і свинцю, ніж отримували гусарські полки [10, с. 661-662]. Але з цих 6000 козаків дуже незначна кількість осіб бажала і фінансово могла нести пікінерську службу.

На 1767–1769 рр. Єлисаветградський пікінерний полк залишався недоукомплектованим. Замість необхідних за штатом 4440 чоловік особового складу було набрано лише 1079 [16, арк. 207]. Але поступово Єлисаветградський пікінерний полк було укомплектовано і він влився в ряди російської армії [13, с. 76].

Створення пікінерного полку загострило відносини між офіцерством та рядовими пікінерами і військовими обивателями. Новоявлені офіцери Єлисаветградського полку – козацька старшина колишнього Новослобідського полку, вчасно зорієнтувалася і непогано влаштувала свою кар'єру в Єлисаветградському пікінерному полку. В той час як рядові пікінери і військові обивателі – колишні виборні козаки, підпомічники та підсусідки відчували значне погіршення свого матеріального становища.

Прикладом успішного продовження військової кар'єри може слугувати полковник Новослобідського формування М. Адабаш. Він продовжив військову кар'єру на посаді полковника Єлисаветградського полку, на якій перебував з 1764 по 1766 рр. У 1766–1767 рр. його було переведено на посаду полковника Дніпровського пікінерного полку. Там М. Адабаш затримався надовго, оскільки в документах згадки про нього зустрічаються у 1778–1781 рр. На ті роки він вже дослужився до чину бригадира [17, арк. 30; 2, арк. 7-8зв., 11–11зв., 14-16 зв.; 6, арк. 10, 13] М. Адабаш мав значні земельні статки і став дворянином. Ранговою власністю полковника була слобода Одобашівка. Земельний статок М. Адабаша становив, за одними даними – 4640 десятин землі, за іншими даними – 3140 десятин [16, арк. 158; 2, арк. 8]. Подбав полковник і про долю свого сина, який почав служити в Молдавському гусарському полку і мав чин капітана [17, арк. 6; 20, с. 1876, 1895].

На командні посади пікінерного полку були призначені і інші представники колишньої новослобідської старшини, які з часом дістали дворянський статус. Багато представників козацької старшини отримало офіцерські звання в новоутвореному пікінерному полку [18, с. 269].

“Ведомость Новороссийской губернии межевой экспедиции” 1768 р. і реєстр державних і приватних поселень Єлисаветградського повіту 1774 рр. подають інформацію про власників поселень, серед яких зустрічаються знайомі прізвища козацьких старшин колишнього Новослобідського полку. Суддя Бутович отримав чин майора і слободу Інгульську та Лозоватку у власність. Володів 2440 десятинами землі, з яких 1440 десяти виділені під 48 дворів, і 1000 десятин “під завод” [16, арк. 158; 17, арк. 6]. Полковий обозний Міхалча став підполковником Єлисаветградського пікінерного полку [5, арк. 7]. Його син, ротмістр Міхалча закріпив за собою слободи Високі Буераки та Михалчівку і володів 750 десятинами землі [17, арк. 6].

В опублікованому Д. Яворницьким збірнику “Источники для истории запорожских казаков” зустрічаються прізвища сотників Новослобідського полку. Документи, датовані 1774 р., подають відомості про наїзди запорожців на території Єлисаветградського пікінерного полку. За цими документами можна простежити службу колишніх новослобідських сотників на посадах офіцерів в пікінерному полку. Колишній сотник Зерваницький дістав чин поручика. Сотники Турчановський, Дик [20, с. 1876-1879, 1889], Авраменко, Гегела отримали чини ротмістрів [17, арк. 6]. Колишній сотник Устимович (в документах згадується і як Устинович) в пікінерному полку почав служити прапорщиком, був підвищений до підпоручика, а згодом дослужився до ротмістра. Устимович в якості рангових земель отримав урочище при вершині балки Тернівки [1, арк. 2-3зв.]. Ротмістри Авраменко, Дик, Турчановський і Гегела мали на 1767 рік по 720 десятин для оселення 24 дворів [17, арк. 6]. Ротмістр Іванченко володів 208 десятинами на 8 дворів. Сотник Лисаневич отримав чин майора і володів разом з сином слободами Федорівкою і Веселою [4, арк. 29 зв.-32зв.].

Земельні володіння закріпили за собою і відставні новослобідські сотники. Сотник Новослобідського полку Неделька-Іванов (в полку був відомий як Неділко-Воїнов) отримав чин поручика і слободу Іванівку. Відставний сотник Константинів мав 720 десятин на 24 двори, відставний сотник Кошевенко – 150 десятин на 5 дворів, відставний сотник Сіренко – 210 десятин на 27 дворів, відставний сотник Звенигородський – 450 десятин на 15 дворів [17, арк. 1-10].

Відставні козацькі старшини і діючі офіцери Єлисаветградського полку забезпечили умови для зростання кар’єри своїх синів. Син підполковника Михалчі отримав звання ротмістра. Прапорщиком, а згодом майором, став син сотника Звенигородського і закріпив за своєю родиною слободу Томівку. Поручик Саренков (Сіренко, Серенко), син колишнього сотника новослобідського полку Сіренка, володів слободою Поповкою. Майор Лисаневич посприяв військовій кар’єрі свого сина, який став поручиком. Вахмістр Авраменко, син ротмістра Авраменка, володів 720 десятинами землі на 24 двори. Поручик Литвинов (вірогідно, син покійного новослобідського полковника А.Литвинова) володів 1440 десятинами на 48 дворів [17, арк. 1-10; 4, арк. 29 зв.- 32 зв.].

Новоявлене офіцерство та відставні старшини Новослобідського козацького полку почували себе непевно у тій ситуації. Вони прагнули закріпити свій новий соціальний статус, свою земельну власність, отримати дворянство і влитися до складу дворянського корпусу Російської імперії.

Доволі непевним було і матеріальне становище офіцерів Єлисаветградського пікінерного полку. В указі про створення Новоросійської губернії від 22 березня 1764 р. наголошувалося, що військовослужбовці пікінерного полку (офіцери і рядові пікінери) в мирний час жалування не отримують. Вони мали утримувати себе «из одной земли». Тобто, офіцери отримували рангову землю, на якій мали працювати «работники» – рядові пікінери і військові обивателі (приписні) – це входило у їхні службові обов'язки. Оскільки штат полку залишався недоукомплектованим [13, с. 83], а наявні у полку пікінери і військові обивателі «исправности никакой» не виявляли, ухилялися від робіт на офіцерських землях і прагнули повернути традиційну козацьку службу, поступово офіцерські господарства занепадали. Тому офіцери полку намагалися покращити своє матеріальне становище, отримувати стабільно виплачуване грошове жалування, як це було у сусідніх гусарських полках та мати інші регламентовані прибутки [14, с. 5-7, 270; 10, с. 665-666].

Коли у 1767 р. за наказом Катерини II була скликана Законодавча комісія, офіцери Єлисаветградського пікінерного полку і відставні старшини Новослобідського полку скористалися нагодою донести до влади усі свої побажання і прохання. З свого середовища вони обрали і відрядили для роботи у Комісії депутата підполковника В. Михалчу, який мав репрезентувати інтереси офіцерства Єлисаветградського пікінерного полку і відставних старшин Новослобідського полку. Під час роботи Комісії депутат В. Михалча висловив свою пропозицію щодо правил отримання російського дворянства. Він пропонував надати дворянське достоїнство і дворянський герб особам, як російським підданим, так і іноземцям на службі у російських монархів, за умови служби у російській армії і отримання штаб- та обер-офіцерських чинів [14, с. 244-245].

Іншою була доля більшості населення колишнього Новослобідського полку – рядових козаків, підсусідків і підпомічників. Більшість з них були записані до Єлисаветградського пікінерного полку рядовими пікінерами і їх приписними – військовими обивателями та військовими поселянами. Населення заохочували всілякими обіцянками – незаможним обіцяли ґрунти, заможним – посади, та воно не мало бажання записуватися в пікінери і нести пікінерську службу, чинило супротив і не підкорювалося наказам офіцерів. Тоді офіцери погрожували відібрати ґрунти.

В мирний час рядовим пікінерам і офіцерам не виплачувалося грошове жалування, а для свого утримання вони отримували земельні наділи. У військові походи пікінери мали виступати зі своїм провіантом і фуражем для коней. Видача пікінерам грошей на провіант і на фураж для коней передбачалася лише у зимові місяці. Для пошиття обмундирування мали

видавати сукно. Враховуючи досвід минулої Семилітньої війни, уряд наказав тримати в пікінерному полку на кожні 5 осіб одного в'ючного коня, замість утримання двох коней на 5 пікінерів [10, с. 660-662, 666]. Фактично солдати-пікінери мали утримувати себе за свій кошт і за кошт приписаних до них військових обивателів, мали самі купувати озброєння і спорядження, та й ще обробляти земельні наділи офіцерства [6, арк. 17-18, 22]. За таких обставин служба рядових пікінерів була вельми обтяжлива.

Гіршим від становища пікінерів був соціально-економічний стан військових обивателів. Військові обивателі, які хоча і звільнялися від податків на користь держави, були приписані (за що і дістали назву "приписные") до кожного пікінеру і мали обробляти його землю, надавати гроші на купівлю амуніції і зброї. Фактично на приписних були перекладені обов'язки колишніх козацьких підпомічників і підсусідків. Приписні мешканці Єлисаветградського полку скаржилися на грошові побори і військові постой. Вони повинні були надавати підводи, фураж і провіант російським військам [10, с. 664; 19, с. 30-35; 6, арк. 17-18, 22].

Такі умови несення пікінерської служби викликали невдоволення з боку військових обивателів і рядових пікінерів. Людність не виявляла великого бажання записуватися в пікінери, тому довгий час пікінерний полк залишався недоукомплектованим.

З оголошенням указу Катерини II про створення Законодавчої комісії, пікінери і військові обивателі також поклали великі сподівання на роботу Комісії. Як і офіцери Єлисаветградського полку пікінерська і обивательська людність сподівалася через своїх представників – депутатів С. Мороза і М. Моренця, донести до уряду свої потреби і тяжби, поскаржитися на приєднання земельних володінь Новослобідського полку до Новоросійської губернії, на пікінерську службу та на утиски і зловживання офіцерів, а найголовніше – вони сподівалися повернути козацьку службу і козацькі порядки [6, арк. 14-15; 14, с. 203-205].

У ході роботи Комісії, у серпні 1767 р., депутат від пікінерів М. Моренець навіть подав чолобитну на ім'я імператриці, у якій були викладені усі скарги, прохання і потреби людності Єлисаветградського полку. Головним проханням у чолобитній було повернути козацьку службу для пікінерів Єлисаветградського пікінерного полку [14, с. 203-205].

Депутатська діяльність С. Мороза і М. Моренця викликала заворушення у Єлисаветградському пікінерному полку. Поступово заворушення елисаветградських пікінерів набрало широкого розмаху і перекинулося на Донецький, Дніпровський і Луганський пікінерні полки [6, арк. 13-15, 20; 7, арк. 4зв.; 9, с. 1, 3, 14-17].

У грудні 1767 р. Київському генерал-губернатору рапортував генерал-майор Ісаков про пікінерні заворушення в Єлисаветградській провінції [6, арк. 10-13]. У ході розслідування у ротах Виській, Орловській, Аджамській Єлисаветградського полку були знайдені листи від депутатів Єлисаветградського полку М. Моренця і поселянина С. Мороза до своїх односельців, у яких виказувалися сподівання, що

все буде по старому, тобто будуть відновлені козацькі порядки і козацька служба. Депутати закликали пікінерів і поселян не підкорятися наказам офіцерів, а надсилати до Москви чолобитні, у яких би вони описали усі кривди, які їм чинять офіцери, а також копії документів на право володіння землею. Депутати наголошували, що у своїх чолобитних вони мають підписатися козаками, а не пікінерами. Ознайомившись з листами депутатів, як зазначав генерал-майор О. Ісаков, пікінери “чинят упрямства и называются казаками”, не підкоряються владі офіцерів, не виконують їх наказів [14, с. 190-191; 6, арк. 13-15, 20; 7, арк. 4зв.]. За цю переписку депутати С. Мороз і М. Моренець були виключені зі складу Законодавчої комісії.

Особи колишнього Новослобідського полку, які не потрапили на військову службу, були переведенні до категорії цивільного населення губернії. Більшість з них стали державними або поміщицькими селянами, які ставали основним податним станом. Селянам надавалися пільги на 6, 8, 16 років для розвитку своїх господарств. Податки мали сплачуватися відповідно до кількості землі, якою користувалися селяни [10, с. 659, 663–664].

Зі створенням 1-ї Новоросійської губернії відбулися значні зміни в південному регіоні: Нова Сербія і Новослобідський козацький полк були реорганізовані і перетворені на Єлисаветградську провінцію Новоросійської губернії. Новослобідський козацький полк був скасований і перетворений на пікінерний полк російської армії і дістав назву Єлисаветградського пікінерного полку.

Доля населення Новослобідського полку склалася по різному.

Частина колишньої новослобідської козацької старшини вчасно зорієнтувалася у ситуації, перейшла на службу у пікінерний полк і отримала офіцерські чини. Але довгий час їх становище було непевним. Рядові пікінери і військові поселяни були незадоволені своїм новим статусом. Вони намагалися чинити спротив, саботували процес організації пікінерного полку, не підкорювалися наказам офіцерів, продовжували вважати себе козаками, а не пікінерами, і, навіть, відправили делегатів з петиціями до уряду, в яких прохали повернути козацьку службу, козацькі порядки і звичаї. Таким чином, новослобідське козацтво реагувало на кардинальні перетворення і висловлювало свій протест проти інкорпорації Новослобідського козацького полку до складу російських військових структур.

Бібліографічні посилання:

1. Державний архів Херсонської області (далі – ДАХО). – Ф. 14. – Оп. 5. – Спр. 1.
2. ДАХО. – Ф. 14. – Оп. 5. – Спр. 24.
3. Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (далі – ІР НБУ). – Ф. V. – Оп. 1. – Спр. 51.
4. ІР НБУ. – Ф. V. – Оп. 1. – Спр. 471.
5. ІР НБУ. – Ф. IX. – Оп. 1. – Спр. 2171.
6. ІР НБУ. – Ф. X. – Оп. 1. – Спр. 17255.
7. ІР НБУ. – Ф. 42. – Оп. 1. – Спр. 15.
8. Материалы для местной истории // ЗООИД. – Т. 8. – 1872. – С. 267–269.

9. Миллер Г.Ф. Исторические сочинения о Малороссии и малороссиянах / Г.Ф. Миллер. – М. : Городская типография, 1846. – 154 с.
10. Полное собрание законов Российской империи. – СПб. : Печатано в Типографии 2 Отделения Собственной ЕИВ Канцелярии, 1830. – Т.ХVI : 1762–1765 гг. – 1018 с.
11. Полонська-Василенко Н. До історії першої Новоросійської губернії (1764–1776 рр.) / Наталія Полонська-Василенко // Запоріжжя XVIII ст. та його спадщина. – Т. 2. – Мюнхен : Дніпрова хвиля, 1965. – С. 40–56.
12. Посунько О.М. Історія Нової Сербії та Слов'яносербії / О.М. Посунько // Канцелярія Новосербського корпусу (1754–1764 рр.) / Упорядники: В. Мільчев, О. Посунько. – Запоріжжя, 2005. – С. 43-96.
13. Скальковский А. Хронологическое обозрение Новороссийского края (1731–1823 гг.) / А. Скальковский. – Т.І. (1731–1794 гг.) – Одесса : Гор. тип., 1836. – 289 с.
14. Степова Україна у Законодавчій комісії 1767 року // Упорядник Н. Сурева. Наук. ред. А. Бойко // Джерела з історії Південної України / Н. Сурева. – Т. 6. – Запоріжжя: ЗНТН. – 2008. – 336 с.
15. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (м. Київ) (далі – ЦДАВОУ). – Ф. 3806. – Оп. 1. – Спр. 1.
16. ЦДАВОУ. – Ф. 3806. – Оп. 1. – Спр. 9.
17. ЦДАВОУ. – Ф. 3806. – Оп. 1. – Спр. 11.
18. Шамрай С. До історії залюднення Степової України в XVIII ст. (Крилівщина и Лизаветчина) / Сергій Шамрай // Записи історично-філологічного відділу ВУАН. – 1929. – Кн. XXIV. – С. 207–302.
19. Швидько Г.К. Документи канцелярії Новоросійської губернії до історії Запорізької Січі напередодні її ліквідації / Г.К. Швидько // Записки науково-дослідної лабораторії історії Південної України Запорізького державного університету : Південна Україна XVIII–XIX ст. – Вип. 3. – 1998. – С. 30–35.
20. Эварницкий Д.И. Источники для истории запорожских казаков / Д.И. Эварницкий. – Владимир : Типо-литография Губернского правления, 1903. – Т.ІІ. – 2108 с.

S. Didyk

Fate of population of Novoslobidsciy cossack regiment after establishment of 1-st Novorosiysca province

In article the attention is paid to circumstances of reorganization of the Novoslobidsciy Cossack regiment and its transformation in Elisavetgrad pike-man regiment as a part of the Elisavetgrad province of the 1-st Novorossiysk province

Keywords: The Novorossiysk province, New Serbia, Novoslobidskiy Cossack regiment, Elisavetgrad province, Elisavetgrad pike-man regiment

С. Дидык

Судьба населения Новослободского казачего полка после учреждения 1-й Новороссийской губернии

В статье уделено внимание обстоятельствам реорганизации Новослободского казачего полка и его трансформации в Елисаветградский пикинерный полк в составе Елисаветградской провинции 1-й Новороссийской губернии

Ключевые слова: Новороссийская губерния, Новая Сербия, Новослободский казачий полк, Елисаветградская провинция, Елисаветградский пикинерный полк